

NAROČNIK:

A1 Slovenija, telekomunikacijske storitve, d. d.

Šmartinska cesta 134B

1000 Ljubljana

**POROČILO O PRIMERNOSTI
MODELA ERT AKOS/BWCS
ZA POTREBE REGULACIJE
VELEPRODAJNIH TRGOV V SLOVENIJI**

Ljubljana

Junij 2017

POGOJI ZA UPORABO MODELA ZA POTREBE REGULACIJE NISO PODANI	3
MODEL NIMA PRAKTIČNE UPORABNE VREDNOSTI NA SLOVENSKEM TRGU	3
»LOČENI« RAČUNOVODSKI IZKAZI NISO ZADOSTNO RAZDRUŽENI IN PREVERLJIVI	4
REO IN DRUGE ALTERNATIVE UPORABI PODATKOV TELEKOMA SLOVENIJE	5
MODEL NI TRANSPARENTEN, VSEBUJE NAPAKE IN NEREALNE PREDPOSTAVKE	5
PRILOGA: PODROBEN PREGLED MODELA / DETAILED MODEL OVERVIEW	7
EOI REQUIREMENTS NOT MET	7
ERT AND COMPETITION LAW MARGIN SQUEEZE TEST	7
MODEL OVERVIEW	8
MODEL USEFULNESS BASED ON MARKET CONDITIONS	8
THE USE OF 'SEPARATE' ACCOUNTS TO JUSTIFY THE EEO TEST	10
THE ADEQUACY OF 'SEPARATE ACCOUNTS' DATA FOR THE EEO MODEL	12
INSUFFICIENT TRANSPARENCY TO VERIFY THE MODEL	13
UNREALISTIC ASSUMPTIONS	15

Na podlagi naročila A1 Slovenija, d.d. smo pregledali model gospodarske ponovljivosti (*economic replicability test* - ERT), ki ga namerava Agencija za komunikacijska omrežja in storitve RS (AKOS) uporabiti za potrebe regulacije NGA inputov na reguliranih upoštevnihi Trgih 3a in 3b.

Naše ugotovitve, ki si v podrobni obliki vsebovane v Prilogi, lahko strnemo v naslednjih točkah:

POGOJI ZA UPORABO MODELA ZA POTREBE REGULACIJE NISO PODANI

Pogoj za uporabo ERT modela za regulatorne potrebe so podani v Priporočilu Komisije z dne 11. septembra 2013 o doslednih obveznostih nediskriminacije ter metodologijah za izračun stroškov za spodbujanje konkurence in izboljšanje okolja za naložbe v širokopasovne povezave (2013/466/EU). Bistven pogoj po točki 51. navedenega Priporočila je oblikovanje podrobnosti in terminskega načrta ('roadmap') obveznost ekvivalentnega dostopa do reguliranihi inputov (*equivalence of inputs* - Eoi). Ugotavljamo, da AKOS v svojem predlogu ukrepov na Trgih 3a in 3b Eoi sicer omenja, a ne poda niti podrobnosti, niti terminskega načrta. Še več, AKOS sam zanika Eoi z naložitvijo arbitramo določenih rokov, ki očitno nimajo nikakršne povezave z lastnimi roki Telekom Slovenije d.d. (Telekom Slovenije).

MODEL NIMA PRAKTIČNE UPORABNE VREDNOSTI NA SLOVENSKEM TRGU

Modela na slovenskem trgu ni mogoče smiselno uporabiti, saj obstajajo bistvene nekonsistentnosti med cenami veleprodajnih produktov, ki bi jih moral AKOS v preteklosti preprečiti z uporabo ustrezne stroškovne regulacije, namesto zanašanja na splošno konkurenčnopravno »prepoved škarij cen«, sporen izračun »maloprodajne cene minus« ter Telekomove lastne, zaradi nezadostno ločenih računovodskih izkazov (glej npr.

http://porocilo2015.telekom.si/files/387/Telekom_letno%20porocilo_2015-SLO-Racunovodsko_porocilo_v2.pdf), nepreverljive stroškovne kalkulacije. Tako se danes na trgu

vodilni multiplay maloprodajni paketi (npr. Top Trio C) ponujajo po isti ceni ne glede na optično ali bakreno infrastrukturo (slednje ob nižjih hitrostih), vse to pa ob hkratnem zatrjevanju Telekoma Slovenije, da je optika s stroškovnega vidika dražja, kar z vidika metodologije sodobnih enakovrednih sredstev (*Modern Equivalent Assets* - MEA) in večje učinkovitosti vzdrževanja ne drži. Ne verjamemo, da lahko AKOS z uporabo modela, ki ga bo selektivno uporabil na določenih paketih, bistveno popravi tako izkrivljeno cenovno strukturo.

Problem je še okrepljen z omejitvami uporabe t.i. flagship paketov, tako po številu testiranih paketov kot tudi po metodologiji izbire. Glede na to, da je kupil model ERT, ki mu to omogoča, bi moral biti AKOS pripravljen nemudoma testirati vsak paket, ki ima po njegovih izkušnjah potencial postati flagship paket. AKOS je tudi zanemaril, da za flagship paket ni pomembno celotno število uporabnikov in prihodkov, temveč ciljanje in obvladovanje skupine mejnih uporabnikov, ki bi najverjetneje zamenjali operaterja, o čemer govori tudi splošen kriterij točke (iv) Priloge II Priporočila Komisije 2013/466/EU: »pomen za sedanjo in prihodnjo konkurenco«.

»LOČENI« RAČUNOVODSKI IZKAZI NISO ZADOSTNO RAZDRUŽENI IN PREVERLJIVI

Model je bil po začetni razpravi s strokovno javnostjo na netransparenten način in iz netransparentnih razlogov dopolnjen z vhodnimi podatki iz »ločenih« računovodskih izkazov Telekom Slovenije. Ker Telekom Slovenije ne razpolaga z računovodskimi evidencami, ki bi bile »zadostno razdružene« po reguliranih storitvah (glejte [http://porocilo2015.telekom.si/files/387/Telekom letno%20porocilo 2015-SLO-Racunovodsko porocilo v2.pdf](http://porocilo2015.telekom.si/files/387/Telekom%20porocilo%202015-SLO-Racunovodsko%20porocilo%20v2.pdf)), AKOS glede na Prilogo II (i) Priporočila Komisije 2013/466/EU tovrstnih evidenc ne more uporabiti za izdelavo modela ERT. Nikjer tudi ni znakov, da bi bili posamezni inputi iz stroškovnih bazenov za regulatorne potrebe ustrezno »revidirani«, kot to zahteva navedena Priloga. Glede na navedbo Telekomovih enostransko določenih bazenov v modelu je videti, da je AKOS napačno izenačil revidirane (in objavljene) računovodske izkaze, ki bi prikazovali stroške in prihodke po posameznih reguliranih storitvah, z navadnim (zaupnim in netransparentnim) vprašalnikom Telekomu Slovenije, v katerem je slednji zgolj ocenil svoje stroške. Kako daleč od primerne poročanja za regulatorne potrebe je tak postopek, postane jasno glede na nadaljnjo zahtevo Priloge II (iii), da morajo biti upoštevane veleprodajne cene »enake cenam, ki jih operater s pomembno tržno močjo zaračunava svoji maloprodajni enoti.« Ker nikdar ni pravilno implementiral ločenega računovodstva za regulatorne potrebe, Telekom Slovenije s tovrstnimi internimi cenami sploh ne razpolaga, AKOS pa jih posledično niti ne more preveriti. Glede na navedeno je po naši oceni nujno, da AKOS pred notifikacijo ukrepa Evropski komisiji iz modela umakne strani z »ločenim računovodstvom«.

NA VOLJO JE REO IN DRUGE ALTERNATIVE TELEKOMOVIM PODATKOM

Ker Telekom Slovenije nima implementiranega ločenega računovodstva, temveč samo nekatere osnovne elemente stroškovnega računovodstva (bazeni), ki jih zunanji opazovalci ne morejo preveriti s pomočjo revidiranih računovodskih podatkov, bi moral AKOS tehtati druge alternative. Dodatno je tudi treba upoštevati, da podatki iz bazenov, tudi če so slučajno pravilni, kažejo na celoto stroškov, ne pa zgolj na inkrementalne stroške, kot to zahteva Priporočilo Komisije 2013/466/EU, po katerem bi moral AKOS »pri upoštevanju revidiranih prodajnih stroškov operaterja s pomembno tržno močjo uporabiti model LRIC +«. Iz modela ne razberemo, da bi bil tak pristop uporabljen bodisi na strani Telekoma Slovenije, bodisi v samem modelu. Skladno s Prilogo II (i) in uvodno izjavo 65 Priporočila Komisije 2013/466/EU bi bil logična alternativa test razumno učinkovitega operaterja (REO), na katerega Priporočilo napotuje v primeru »ugotovitve obnašanja v preteklosti«, ki je preprečevalo oziroma omejevalo učinkovit vstop na trg. AKOS je tako obnašanje Telekoma Slovenije obravnaval oziroma ugotovil v postopkih nadzora nad izvrševanjem obveznosti OPTM, odražalo pa se je tudi v postopkih pred varuhom konkurence ter stalnih potrebah po dopolnitvi veljavnih ukrepov celo v primerih zagotavljanja osnovnih standardov enakega obravnavanja (npr. 'goli bitni tok', ki ga je Telekom Slovenije zagotovil sam sebi za potrebe prodaje lastnega VoIP, drugim operaterjem pa šele na podlagi intervencije regulatorja). Pri tem pa opozarjamo, da je vsaka alternative boljša od neposredne uporabe nepreverljivih podatkov: ne glede na predviden obseg poslovanja in tržni delež modeliranega operaterja AKOS ne bi smel uporabiti nerevidiranih in nerazčlenjenih podatkov iz bazenov, saj tako njegovih ugotovitev v upravnem postopku ne bo mogoče preizkusiti, Telekom Slovenije pa je nagrajen za opustitev ločitve računovodskih evidenc po veljavnih odločbah.

MODEL NI TRANSPARENTEN, VSEBUJE NAPAKE IN NEREALNE PREDPOSTAVKE

Model in Priročnik za njegovo uporabo ne obrazložita, zakaj so v modelu uporabljeni določeni podatki, zaradi česar je model netransparenten in posledično novi vstopniki ne morejo preveriti njegovih predpostavk. Kot tak model ne zadosti standardom, ki se zahtevajo v slovenskem upravnem postopku in standardom Priporočila 2013/466/EU, uvodna izjava 67: »Preskus gospodarske ponovljivosti, ki ga vnaprej določi NRO, bi moral biti ustrezno podrobno opisan in bi moral vključevati vsaj niz ustreznih parametrov, da se zagotovi predvidljivost in potrebna preglednost za operaterje.«

Poleg že omenjenih stroškovnih bazenov, ki jih ni mogoče preizkusiti, pade v oči selektivna uporaba cen pri paketih Top Trio B in C, ki so v modelu višje kot na spletnih straneh Telekoma Slovenije, čeprav po Smernicah BEREC BoR (14) 190, str. 15 in 27-28, ne gre za začasno promocijsko akcijo, hkrati pa se paketa vežeta s prodajo električne energije, kar bi zahtevalo upoštevanje morebitne subvencije s trga električne energije v maloprodajnih stroških. V modelu smo našli tudi računske napake in nerealne predpostavke. Številni parametri modela po več mesecih zbiranja podatkov in pripomb operaterjev še vedno temeljijo na benchmarkih oziroma 'guesstimates' BWCS, kar brez prepričljive in transparentne dodatne obrazložitve ocenjujemo kot nezadovoljivo.

Nekonsistentne so tudi uporabljene cene bakrenih in optičnih zank, saj je optična zanka pri €13,43 skoraj dvakrat dražja od bakrene, katere cena naj bi se z €7,89 povišala na €8,09. Ni jasno, na kakšni podlagi AKOS povečuje ceno bakrene zanke, medtem ko arbitrarno vzdržuje ceno optične zanke na umetno visoki ravni, enostransko določeni s strani Telekoma Slovenije - v očitnem neskladju z večjo učinkovitostjo optike v primerjavi z bakrom ter metodologijo MEA. Če bi bila cena optike v praksi za Telekom Slovenije res toliko višja od bakra, kot mu jo priznava AKOS, bi se to moralo odraziti tudi v maloprodajni ceni paketov kot je Top Trio.

PRILOGA: PODROBN PREGLED MODELA / DETAILED MODEL OVERVIEW

EOI REQUIREMENTS NOT MET

We first express our surprise at the fact that AKOS is proposing the use of the Economic Replicability Test (ERT) in place of the LRIC cost-based pricing, even though the conditions of Annex II of the *Commission Recommendation on consistent non-discrimination obligations and costing methodologies to promote competition and enhance the broadband investment environment 2013/466/EU* (Recommendation 2013) have clearly not been met. Under this Recommendation, an ERT test should only apply in place of price controls "when the Eoi (i.e. Equivalence of Inputs) obligations are already implemented or are in the process of being implemented".

Accordingly, in order for ERT to be relevant even before Eoi is actually in place, the NRA measure "should include the details and the timing of the implementation of Eoi (the 'roadmap')" (see pt. 51 of the Recommendation 2013).

This further means that "a failure by the regulated SMP operator to abide by its commitments in the roadmap should result in consequences that have a deterrent effect [on that SMP operator]. In particular, non-compliance with one or several milestones of the roadmap should lead to a reversal of the assumption that Eoi has been imposed [...]" (see Recital 59 of the Recommendation 2013).

Whereas the proposed measures include some references to Eoi under the non-discrimination obligation, these references are clearly incorrect. The same obligation imposes AKOS-set deadlines and standards but there is no indication that the same deadlines and standards apply to Telekom Slovenije's own service provision. Regardless of the level of service imposed, said obligations prevent Eoi rather than require it.

Accordingly, since Eoi has neither been implemented nor is there a roadmap being imposed on Telekom Slovenije to implement it, price control obligations should not be replaced with an ERT obligation.

ERT AND COMPETITION LAW MARGIN SQUEEZE TEST

The application of a correct methodology is crucial for the assessment of the existence of a margin squeeze that would prevent economic replicability. The important issue in this context is the application of appropriate means of calculating the costs that must be added to the

wholesale price in order to produce the relevant retail product. AKOS should take into consideration all criteria that were used by the EU Commission in the EEO test (see e.g. *Deutsche Telekom* and *Telefónica* cases). If not, such an approach is questionable. First, it could allow Telekom Slovenije to (unlawfully) defend its possible anticompetitive behaviour on the basis of AKOS data/model. Second, certain of AKOS's instruments and acts could be in breach of the competition law (Slovenian Competition Act – ZPOmK-1) as they could represent restrictions on free operation in the market by individual instruments and actions which are prohibited by ZPOmK-1 (Part VII - Restrictions of the market by means of regulatory instruments and actions – Articles 64. – 72.). Considering the questionable sources, quality and analytics utilized for composing of data used by AKOS in its model, there exist real danger of incompatibility with the settled EU case law.

MODEL OVERVIEW

Our general observation is that the model is opaque and poorly documented, with various notes and assumptions, some of which are helpful but most of which do not provide any meaningful explanation. However, the degree of examination of the model we were under such circumstances able to conduct has demonstrated the following fundamental flaws that prevent it from being used as a viable regulatory tool:

- ignoring market reality,
- reliance on unverifiable 'separate accounting' data for EEO testing,
- lack of transparency and possible errors,
- unrealistic assumptions.

MODEL USEFULNESS BASED ON MARKET CONDITIONS

Drawing meaningful regulatory results from the model would depend on a market situation that ensures basic consistency between wholesale and retail offerings. Such a situation would enable a comparison between individual retail flagship offerings and their wholesale counterparts. Instead, pricing inconsistency between the two produces an obvious margin squeeze, at least when it comes to fibre-based packages.

Consider for example the pricing of the incumbent operator flagship Top Trio C package which reveals the basic tendency on the part of the incumbent operator to offer FTTH-based services

to end-users in considerably better value and more attractive packages compared to copper-based services. The following options are, based on network availability at the location of the end-user, offered at the same price:

- ADSL: 20/1 Mb/s
- VDSL: 30/5 Mb/s
- FTTH: 100/20 Mb/s

Whereas one could argue this is the result of FTTH technology being more efficient compared to copper, the wholesale situation reveals, despite regulatory constraints imposed by 'retail minus', a monopolistic pricing model making full use of low-elasticity of new entrant operators' demand. In Control Panel sheet 3.1, row 137, the wholesale price of 100/20 Mb/s at the regional handover point is €21.20, and for VDSL 30/5 €14.39. This is a significant difference and is exacerbated by the huge difference in access rental cost noted in the "Unrealistic Assumptions" section below.

This demonstrates a clear inability of the new entrants to compete in the areas where copper is upgraded to fibre, and a major broadband market foreclosure concern that cannot be tackled by a basic flagship product economic replicability obligation that fails to take into account market dynamics and the need for the new entrants to progressively switch from copper to fibre solutions.

The problem is amplified by a 'chicken and egg' approach to the choice of a limited number of flagship products at long intervals in the SMP remedies proposal: in order for a product to qualify to be examined ex ante for ERT, it has to reach a top market share / revenues value in 12 months. But this will only be certain after a new product has gained such a share or earned the required amount of revenue. Accordingly, Telekom Slovenije will be allowed to launch products that will result in clear margin squeeze and offer them until they reach the desired number of end-user, a problem that easily-manipulated subsidiary criteria of advertising costs and planned revenues will not be able to tackle. One should note that the flooding of the market by such products will not even be necessary: it is enough for the incumbent operator to reach a small number of marginal end-users that are more susceptible to changing their provider. It is our understanding that, since AKOS has paid for and co-developed the ERT model, it would only make sense to immediately apply it to any new retail offer that has based on market experience a realistic potential to become a flagship offer considering its price, the availability, and the offering, instead of artificially limiting the number of packages tested. This approach would be fully in line with the Recital 66 of the Recommendation 2013, which states

that "the NRA needs not to run the test for each and every new retail offer but only in relation to flagship products to be identified by the NRA".

THE USE OF 'SEPARATE' ACCOUNTS TO JUSTIFY THE EEO TEST

In I_SEP_ACC SHEET 2.1 there is a long list of 'cost pools'. There is no explanation of what these represent either in the model or in the instruction manual. If these pools are derived from the Telekom Slovenije's separated accounts, a reference would be required in order to see what the definition of each one is.

In addition, the obvious questions would be whether these pools include self-supply for Telekom Slovenije, and under what terms? Are these cost pools designed at the discretion of Telekom, or in collaboration with AKOS's regulatory accounting team? These basic questions would need to be answered in order to provide the context, and in particular to satisfy the requirement of the Recommendation 2013, Annex II (iii) whereby internal prices of the Incumbent are a pre-condition to design an ERT model: "NRAs should consider the access price that the SMP operator effectively charges third-party access seekers for the relevant regulated wholesale input. These wholesale access prices should be equivalent to the prices that the SMP operator charges to its own retail arm."

Moreover, mandatory guidance as to accounting separation has been provided by regulatory decisions previously issued by AKOS: separate accounts mean the setting up of virtual companies inside the regulated company in order to monitor non-discrimination of internal and external transactions. We would therefore require AKOS to confirm that the separate accounts used in the model conform to these requirements, and that this conformity has been established by an independent auditor:

»Družbi Telekom Slovenije d.d. se naloži obveznost ločitve računovodskih evidenc na podlagi stroškovne osnove tekočih stroškov in na podlagi metodologije dolgoročnih inkrementalnih stroškov (LRIC) po pristopu od zgoraj navzdol (pristop »top down«), v okviru katere mora:

- a) računovodske evidence za dejavnosti, povezane s širokopasovnim dostopom voditi ločeno od računovodskih evidenc za ostale dejavnosti,*
- b) ločeno voditi računovodske evidence za dejavnosti povezane s širokopasovnim dostopom do bakrenega omrežja in ločeno računovodske evidence za dejavnosti povezane s širokopasovnim dostopom do optičnega omrežja,*

c) voditi računovodske evidence ločeno zase oziroma za svoja hčerinska ali partnerska podjetja in ločeno za ostale operaterje,

d) Agenciji predložiti ločene stroškovne evidence najkasneje do 31.05. vsakega tekočega leta, pri čemer mora priložiti tudi model izračuna stroškov samemu sebi (»self supply«).

Based on the above, the following components of the cost pools as included in the model would be highly questionable, to say the least:

- There is no indication cost pools are in any way designed based on LRIC methodology. They could as well be based on fully-allocated costs (FAC). Can AKOS confirm Telekom Slovenije is using LRIC methodology when pooling the relevant costs?
- Transmission costs are pooled based on local/regional/core, not based on fibre and copper access, which is the requirement of the bullet point b) of the quoted regulatory decision;
- There is no indication of any separation of pooling in relation to self-supply and third-party supply, in contradiction with bullet point c) of the quoted regulatory decision;
- There is no indication of any self-supply calculation costs as required by bullet point d) of the quoted regulatory decision, and how such costs might differ from third-party supply.

According to Annex II of the Recommendation 2013, Annex II (i): "the NRAs should use the SMP operator's audited downstream costs, provided they are sufficiently disaggregated". Since the above 'disaggregation' criteria set by AKOS itself have clearly not been met (see above), there is not sufficient ground to use Telekom Slovenije accounts data as part of the model. We further cannot imply that the numbers used in the cost pools data have actually been audited. It is clearly not enough that the accounts as a whole have been audited whereas particular values that are supposedly pulled from them are provided as the regulated operator's own estimates.

No clear answer is given by the Recommendation 2013 and the BEREC Guidance BoR (14) 190 for the situation where the downstream costs have not been sufficiently disaggregated (and audited). However, it is clear that neither of the documents permit the use of account that are not fit for the purpose, as is the case with Telekom Slovenije's accounts.

An alternative is provided in Annex II of the Recommendation 2013 for the cases of past market frustrations: "Where market entry or expansion has been frustrated in the past (as shown for example, by past behavioural findings) [...], NRAs may make adjustments for scale to the SMP operator's downstream costs in order to ensure that economic replicability is a

realistic prospect.” Therefore, regardless of the inadequacy of the pure EEO, AKOS has sufficient evidence of past market frustrations in its own and Competition Protection Agency past analyses and findings.

Based on the above, so-called ‘separate accounts’ sheets should be removed from the model in order not to fully compromise its adequacy and credibility. The transparency of any such approach is also highly questionable since it is not clear whether the numbers are real of merely placeholders, which would be unacceptable at the public consultation stage.

THE ADEQUACY OF ‘SEPARATE ACCOUNTS’ DATA FOR THE EEO MODEL

According to BEREC, one of the key reasons to use SMP operator’s own accounting data as the basis for EEO is that the regulated operator is “obliged to have a cost accounting system and to publish separated accounts” (BEREC Guidance BoR (14) 190, p. 19). We note that Telekom Slovenije has never published anything close to ‘separate accounts’ in line with the regulated relevant market boundaries and regulatory obligations imposed, so this key argument is not present (see for example:

http://porocilo2015.telekom.si/files/387/Telekom_letno%20porocilo_2015-SLO-Racunovodsko_porocilo_v2.pdf)

The following findings further reveal the extremely limited potential of Telekom Slovenije’s accounting data and cost pools.

The total of the fixed network cost pools in I_Sep_Acc sheet is about €10 million per annum, which we compared to Telekom’s total operating cost in 2016 of around €512 million (Annual Report revenues-EBITDA). Accordingly, the cost pools in total are about 2% of OPEX. We learn nothing about the capital costs, lifetimes and cost trends used to calculate these annual figures.

Furthermore, we learn nothing about how are these pool costs compared to the Reference Offer figures. For example, the DSLAMs listed in the model are presumably used as part of the bitstream service for which there is a figure already, so one can wonder what is the purpose of these inputs?

If we were able to understand what the pools represent, interested operators could engage in benchmarking to verify how reasonable these costs are, but unfortunately BWCS/AKOS provided no explanation. For example, there is no indication the pools data is fit for use with an incremental costing (LRIC+) model as required by Recital 67 of the Recommendation 2013.

In row 85 we find BWCS-invented usage weightings which determine cost allocation between products. Why do they not use the real figures? It is very easy for any operator to measure a reasonable sample of customers by product even if their systems cannot aggregate traffic by product. Considering section 2.3 *"Data From Separated Accounts with expanded Broadband Allocations"*, how can we be confident that this overall costing separates out only the elements useful to broadband and removes a proportion of costs generated by the IP part of general fixed voice / leased lines / mobile backhaul and various other business services that Telekom Slovenija also provides? Broadband should not bear the full cost of all IP nodes nor of the transmission links and fibre / copper in Telekom Slovenije network.

In section 3.1 beginning in cell H401, there is a series of very round the number costs for sales expenses, billing, marketing etc. There is no source for these figures and, given that they are very round, the question arises whether they really come from separated accounts or are these temporary estimates?

In cell I470, the model adds 5% to all costs excluding central overheads and this seems to be done in order to account for those corporate overheads themselves. We submit that the allocation of overheads should be clear from any form of separated accounts. It is therefore incorrect to add an extra overhead if the separated accounts have already analysed the cost of specific activities for regulatory purposes. Furthermore, there is no guidance as to how this figure is justified.

INSUFFICIENT TRANSPARENCY TO VERIFY THE MODEL

According to Recital 67 of the Recommendation 2013, "the economic replicability test set out by the NRA in advance should be adequately detailed and should include as a minimum a set of relevant parameters in order to ensure predictability and the necessary transparency for operators."

Our review of the model, on the other hand, has demonstrated opaqueness and possible errors, which prevent us from evaluating whether the model is correct.

To begin with, random formula verifications did not pass our test. For example, in Control Panel sheet cell K114, there is an annualised cost formula that we checked. As you can see in the calculation below, our own calculated figure differs by three cents a month for this item and we do not understand why this should occur in what should be a simple calculation:

AKOS model:

Contribution to tie-cable costs (per line)

28.96 5.00 0.0% 7.84

Excel assuming no scrap value:

Capital cost	28.96	
amortised over months	60.0	
WACC (no growth)	11.03%	
Monthly WACC	0.88%	
PMT formula	£0.62 monthly	
	£7.47 annual	→ 0.37 cents difference

This is with I_Parameters cell F29 set to tilted annuity. With option 2 the figure is the same. With straight line the figure becomes 7.39 pa which still does not match Excel. There seems to be a bug either in Excel or in the annualisation calculation used.

The prices of flagship packages Top Trio B and C as advertised on Telekom's website (€43.95 and €52.95 respectively) are lower than the ones included in the calculation. We note these prices include subscription to the supply of electricity plus are subject to 24-months minimum term. However, such offers do not constitute 'promotion' or 'temporary discount' as addressed in the BEREC Guidance BoR (14) 190, p. 15, as the price is offered for the duration of the subscription. Such prices should therefore be considered as regular prices of flagship prices. Moreover, any cross subsidy from the electricity provision would need to be transparent and included in the relevant retail costs (BEREC Guidance BoR (14) 190, p. 27-28). In Control Panel – Sep Acc for the Separate Accounts-based model, the block of numbers from cell F29 downwards gives the relative mix of Telekom Slovenije's customers. The note says that they must be consistent with the table in section 3.9 (starting from cell E308) but they clearly are not. These numbers seem to be made up and therefore cannot be used as reasonable representation of Telekom Slovenije's customer base. Since this part of the model claims to be based on actual Telekom Slovenije's data, one can question whether the relevant data has been properly collected from Telekom Slovenije and used in the model.

UNREALISTIC ASSUMPTIONS

Based on their market analysis, AKOS is free to impose the desired pricing remedies and should therefore ensure price consistency in the basic model version across the products. Although we understand some prices have been taken from Telekom Slovenije's current wholesale offers in order to perform the initial testing, we would also like to remind AKOS that, according to Annex II (ii) of the Recommendation 2013, "LRIC+ model should be used to calculate the incremental cost."

In Control Panel sheet cell I135 we see that the basic monthly fee for a fibre local loop €13.43 is almost twice that for a copper local loop, which is €7.89 and now set to rise to €8.09. If these values are calculated using Modern Equivalent Asset (MEA) principles and LRIC methodology, then there is no fundamental reason for such a major difference. In fact, we would expect the fibre cost to be lower - due to greater efficiency and lower cost of maintenance. We understand that the price used in the model is taken from Telekom Slovenije's RUO, and is supposed to be based on Telekom Slovenije's own LRIC top-down calculation. However, the calculation is clearly wrong because it contradicts the LRIC-based calculation for copper. In cases where the regulated operator's own calculations yield results not consistent with the regulatory authority's own methodology, the regulatory authority should reject such a result and require it to be amended. Whereas we understand the model should use actual prices in order to establish actual margin squeeze that would prevent economic replicability, we note that this inconsistency points at the market not being ready for ERT, and that cost-based prices should be imposed instead at least for the key infrastructure.

Other assumptions contradict actual market data. In section 2.4 of the Control Panel Sep-Acc sheet BWCS uses 1 million mobile customers as a placeholder, which is not in line with the information in Telekom Slovenije's published 2016 Annual Report. So why not just use the correct information? The annual cost for the mobile network used is also a clearly invented number - again why has BWCS/AKOS not simply used the real cost of the network?

Furthermore, the CPE costs at 4.1 of the same sheet seem modest assuming they include all handling, freight and import duties.

On the same sheet, the relative use of the different types of wholesale services (sections 6.9 to 6.11) has not been correctly populated. We note this is a crucial part of the model that BWCS/AKOS should have seriously taken into account - a correct mix of wholesale products must be used in order to test the economic replicability on the actual market.

In relation to I_OWN_NW SHEET, we note that BWCS has had enough opportunity to inquire about new entrants' actual data, and incorporate these in the model. Instead, the sheet is still populated with BWCS estimates, which do not, when applied to Slovenia, correspond to neither the EEO nor the REO standard.

Odbetnifka d. r. bba Fatur, o. p., d. o. o.

Odbetnifka d. r. bba Fatur, o. p., d. o. o.

SI-1000

L. d. o. o.

L. d. o. o.

Dr Boštjan Makarovič, external
consultant

Stefan Stanislawski, external
consultant

Dr Andrej Fatur, partner

SI mobil d. d.
Šmartinska 134b
1000 Ljubljana

Member of Telekom Austria Group

Agencija za komunikacijska omrežja in storitve RS
Stegne 7
1000 Ljubljana

Ljubljana, 6. 6. 2016

Zadeva: Odgovor na javno posvetovanje »Metodologija za izvedbo predhodnega preskusa gospodarske ponovljivosti«

Zveza: Poziv AKOS št. 38241-7/2015 (objava na spletni strani AKOS dne 5. 5. 2016)

Družba Si.mobil, d.d., Šmartinska cesta 1354b, Ljubljana, pozdravlja odločitev Agencije za komunikacijska omrežja in storitve (AKOS), da pred razvojem dejanskega modela testa ekonomske ponovljivosti (ERT), pridobi kar največ izkušenj ter argumentov s strani deležnikov na trgu, iz česar sledi edini zaključek, da bo model zasnovan na dejanskih predpostavkah ter na podlagi sedanjih izkušenj veljavne regulacije upoštevni trgov 3a, 3b in 4 (prej 4, 5 in 6). Vsekakor je izrednega pomena, da AKOS izhaja iz zatečenega stanja sedanje problematike, ki jasno nakazuje na dejstvo, da je v okviru testa škarij cen izrednega pomena pravilno razporejanje stroškov, kjer družba Si.mobil že dlje časa opozarja na nepravilnosti, ki vodijo v anomalije, ki za sicer učinkovitega alternativnega operaterja, niso vzpodbudne za uspešen pričetek investiranja (niso seveda edini faktor, so pa precej odločujoč, če naj podjetje zagotovi zdrav pristop k financiranju gradnje).

Kar se tiče javnega posvetovanja, ni povsem jasno ali bodo vse pripombe objavljene ali ne, če pa sklepamo iz dosedanjega pristopa AKOS, bi sklepali sicer da pripomb AKOS ne namerava objaviti. Vsekakor ne bi želeli, da se objavijo zgolj naše pripombe.

Osnova za ERT in druge ukrepe je Priporočilo Komisije z dne 11. 9. 2013 o doslednih obveznostih nediskriminacije ter metodologijah za izračun stroškov za spodbujanje konkurence in izboljšanje okolja za naložbe v širokopasovne povezave (2013/466/EU). S priporočilom se skuša omogočiti bolj fleksibilno oblikovanje cen izdelkov na omrežjih naslednje generacije (NGA) predvsem z namenom spodbujanja novih investicij. Priporočilo predpostavlja, da se je konkurenca na trgu že dovolj razvila in je potrebno operaterjem s pomembno tržno močjo (OPTM) zagotoviti bolj fleksibilne pogoje pri določanju cen izdelkov v omrežjih NGA z namenom spodbujanja investicij v gradnjo novih omrežij.

Družba Si.mobil opozarja, da je za spodbujanje investicij potrebno predvsem okrepiti konkurenco, ki naj bo sposobna sama investirati in ne preferirati OPTM s tem, da se mu omogoča izredne pogoje pri vstopu na novo infrastrukturo in izredne dobičke na obstoječi infrastrukturi. Kot se je pokazalo v preteklosti, je OPTM največ investiral v času, ko je investirala njegova konkurenca. Odločitev za investiranje je precej kompleksna in ni odvisna zgolj od pričakovanega donosa. Vzglbi za investiranje na način, da se omogoča iztiskanje konkurence (kamor lahko pripelje nenazadnje tudi regulacija) in ponovno vzpostavlja monopolni položaj so zgrešeni. Poiskati je potrebno način, ki bo enakopravno nagrajeval vse operaterje, ki investirajo.

Splošno o ERT

Družba Si.mobil ugotavlja, da je sama metodologija napisana zelo splošno, pri čemer se v metodologiji pojavljajo posamezni pojmi brez natančne definicije.

AKOS se v metodologiji večinoma ne opredeljuje konkretno kako se bodo posamezni stroški prenašali na posamezni izdelek (npr. v kolikšnem deležu, ali na podlagi prihodka ali na podlagi števila strank ipd.). AKOS je zavzela konkretno stališče zgolj v dveh primerih in sicer življenjski dobi uporabnika in tržnem deležu konkurenčnega operaterja v primeru prilagoditve EEO.

Družba Si.mobil v metodologiji pogoša konkretna stališča kako se bodo posamezni stroški prerazporedili na posamezne izdelke, glede na generalno stališče, da je potrebno stroške alocirati glede na vzrok njihovega nastanka ter težiti k temu, da se za čim več stroškov poišče neposredne povezave z izdelki (paketi, storitvami,...) in opredeli inkrement.

Glede na zahtevno tematiko in kompleksnost ERT družba Si.mobil pričakuje večstopenjsko posvetovanje v katerem se bodo izoblikovala do sedaj še nejasna stališča AKOS in bo družba Si.mobil lahko odgovorila tako na konkretna stališča AKOS kot na konkretne pripombe OPTM in drugih operaterjev.

Družba Si.mobil opozarja, da je potrebno ERT konkretno definirati, saj se je do sedaj pokazalo, da OPTM s pridom izkorišča vse nejasnosti in pomanjkljivosti obstoječe regulative (npr. določanje visokih maloprodajnih cen za samostojne dostope, ki so osnova za določanje veleprodajnih cen na drugi strani pa nastopa z nizkimi maloprodajnimi cenami za pakete storitev). Zato je potrebno enkrat za vselej natančno opredeliti način določanja deležev stroškov ter njihovega prenosa iz posameznih stroškovnih skupin na maloprodajni izdelek. Določiti je potrebno tudi mehanizme primerjave razporejanja stroškov na druge izdelke (npr. kam in na kakšen način je OPTM razporedil preostale stroške – da se preveri ali ni razporejanje stroškov prirejeno z namenom prilagajanja rezultata ERT, določiti ustrezne delitvene osnove za posamezno vrsto stroška – št. minut, število strank, količina prometa, pasovna širina ipd. glede na naravo izdelka).

Pri načrtovanju pogojev ERT je potrebno upoštevati, da bodo konkurenčni operaterji zaradi velikega števila območij z omejeno ekonomijo obsega tudi v prihodnje uporabljali velik delež omrežja OPTM za zagotavljanje širokopasovnih priključkov.

Ključni parametri ERT

Ustrezni prodajni stroški

Družba Si.mobil se strinja, da se v ERT uporabijo prodajni stroški po metodi EEO, ki pa se v nadaljevanju prilagodijo na velikost konkurenčnega operaterja.

Potrebno je natančno opredeliti kako se prodajni stroški prenašajo na posamezni izdelek ali skupine izdelkov. Stroški, ki so povezani s posameznim izdelkom, se morajo prenesti zgolj na tisti izdelek in ne na vse izdelke v prodaji (npr. oglaševalska kampanja za določen paket se mora alocirati na konkretni paket v celoti in ne na vse ostale izdelke, določiti je potrebno kako se delež prenaša na izdelek npr. na podlagi višine maloprodajne cene ipd).

Določiti je potrebno kako se upoštevajo stroški za nove izdelke v smislu napovedi prodanih količin ter napovedanih stroškov prodaje ipd. V kolikor ni natančno definirano prenašanje stroškov se lahko zgodi, da bo ERT pozitiven, ker so stroški za kampanjo za nov izdelek prerazporejeni na vse izdelke na obstoječi bazi naročnikov. Konkurenčni operaterji pa takšne baze npr. nimajo in razporejajo stroške kampanje zgolj na nove uporabnike.

Definirati je potrebno tudi kako se obravnavajo posebni popusti in akcije – na kateri izdelek se alocira popust. Npr. pri nakupu NGA izdelka stranka pridobi popust za nakup mobilnega aparata. Vrednost popusta se mora upoštevati kot strošek pri zagotavljanju izdelka NGA in ne mobilnega izdelka.

Ustrezni stroškovni standard

Družba Si.mobil se strinja, da se za izračun stroškov uporablja standard LRIC+.

Družba Si.mobil poziva AKOS, da podrobneje opredeli omejitve, ki jih vidi pri uporabi modela LRIC+ in so izražene v stališču: »Agencija meni, da bi bilo najprimerneje uporabiti stroškovni standard LRIC+. Hkrati ugotavlja, da uporaba stroškovnega standarda LRIC+ v tem pogledu ne pomeni, da morajo vsi stroški temeljiti na predvidevanjih za prihodnost, temveč da bodo osnovni stroški izražali pretekle stroške operaterja s pomembno tržno močjo.«

Potrebno je definirati kdaj in kateri stroški se lahko ugotavljajo na osnovi preteklih stroškov, katero časovno obdobje se upošteva, kako bodo prilagojeni na realno osnovo ter kateri stroški bodo upoštevani na podlagi predvidevanj za prihodnost. Prosimo tudi za pojasnilo kaj so osnovni stroški.

Ustrezni regulirani veleprodajni vložki in ustrezne referenčne cene

Metodologija se ne sme omejiti na taksativno naštevanje vložkov, ampak je potrebno uporabiti splošno definicijo veleprodajnih vložkov tako, da se v okviru izvajanja ERT preveri kateri vložki se lahko uporabijo za zagotavljanje posameznega maloprodajnega izdelka. Pri tem je potrebno upoštevati vse možne kombinacije ter vse z uporabo posameznega vložka povezane dodatne stroške, ki jih zaračunava OPTM (teoretično lahko v prihodnje nastane vložek, ki danes ne obstaja in ni taksativno naštet).

AKOS v tem poglavju omenja, da bo verjetno potrebno prilagajanje stroškov glede na geografsko območje, pri čemer ne pojasni, kako bo to ugotovila in kako se bodo upoštevale razlike med geografskimi območji. Prosimo za dodatna pojasnila.

Ustrezni maloprodajni proizvodi

Predlagamo, da se v tem poglavju opredeli način določanja vodilnih izdelkov. V tem trenutku način določanja vodilnih paketov ni opredeljen. Pri določanju cen maloprodajnih proizvodov (prihodkov) bi bilo potrebno le te prilagoditi na dejanske možnosti konkurenčnega operaterja. Konkurenčni operater zaradi drugačne strukture svojih strank v določenih okoliščinah ne more pričakovati enakih prihodkov kot OPTM za enakovrstni izdelek.

Ustrezno obdobje

Družba Si.mobil se strinja, da uporablja življenjska doba uporabnika in se dobičkonosnost diskontira z WACC.

Tehnična ponovljivost

V metodologiji je predvideno, da OPTM izvede test tehnične ponovljivosti. Predlagamo, da se test tehnične ponovljivosti izvede ob sodelovanju konkurenčnih operaterjev. Ti bodo namreč uporabljali predlagano tehnično rešitev in morajo imeti pravico, da se do predloga oz. rešitve opredelijo. Le tako bo mogoče ugotoviti ali je rešitev ustrezna in v resnici omogoča konkurenčnim operaterjem ponujanje enakovrednih storitev ali ne. AKOS odobri tehnično ponovljivost na podlagi mnenja konkurenčnih operaterjev. Si.mobil predlaga, da se podrobneje opredelijo roki in postopki preverjanja tehnične ponovljivosti.

Kdo izvaja preskus ERT

AKOS je v tem poglavju opredelila, da je OPTM pristojen za izpolnjevanje ERT. AKOS je s tem verjetno

misli, da je OPTM dolžan izpolniti model. Za izvedbo in presojo ERT je lahko pristojna zgolj AKOS. OPTM lahko uporabi ERT model za preveritev svojih cen ter za posredovanje podatkov AKOS. AKOS je potem pristojna, da oceni ali je ERT ustrezno izpolnjen in rezultat ERT pravilen.

Kdaj je treba izvesti ERT

V metodologiji ni določen časovni okvir za prvo ter nadaljnje periodično izvajanje testiranja. Si.mobil predlaga, da se prvo testiranje izvede v roku 30 dni po prejemu odločbe AKOS. Prvo testiranje se mora izvesti za vse storitve/pakete v prodaji.

Po uveljavitvi novih odločb naj se ERT izvaja pred vsako spremembo MPC ali VPC ali kakršne koli spremembe vsebine posameznega paketa (dodajanje količin, storitev, zmanjšanje ipd) ali uvedbo novega paketa. ERT se mora izvajati za vsak nov paket, saj gre za potencialni nov vodilni izdelek. Ob uvedbi novega paketa se namreč pričakuje, da bo postal vodilni paket, drugače ga OPTM ne bi niti uvajal.

Kako se izvede

V dokumentaciji, ki jo predloži OPTM izvedbi ERT bi morali biti jasno navedeni vsi količniki za prenašanje stroškov ter polasnila na podlagi katerih meril so bili stroški preračunani. Ti podatki ne morejo predstavljati poslovne skrivnosti.

Družba Si.mobil predlaga daljši rok za uveljavitev ponudbe in sicer vsaj 30 dni po posredovanju ERT na AKOS. Menimo, da je 7 dni prekratek rok, v katerem ima AKOS možnost preveriti pravilnost izračuna. S prehitrim začetkom prodaje se lahko na trgu naredijo nepopravljive posledice (vezave).

Prav tako bi bilo potrebno javno objaviti rezultate testiranja in izhodišča za izračun (količniki, % delitve, stopnje amortizacije ipd). Če prve analize pokažejo, da je test pozitiven lahko OPTM začne z maloprodajno ponudbo, vendar ima AKOS pravico, da podrobneje analizira in vloži ugovor tudi kasneje v kolikor sumi, da rezultat ni pravilen ali podatki ne držijo.

Potrebno je natančneje opredeliti postopek preverjanja pravilnosti izračuna ERT in preračunavanja posameznih elementov ERT.

Struktura poročanja

V okviru poročanja morja OPTM natančno utemeljiti kako le posamezne stroške izračunal in kako le stroške prenesel na izdelek, kakšen ključ je uporabil in zakaj (Npr. strošek omrežja se za zagotavljanje internetnega dostopa upošteva v višini 27%, prevali se ga glede na prenosno hitrost v paketu ali npr. slabe terjatve predstavljajo x% terjatev iz naslova istovrstnih storitev in se prenašajo na izdelek na podlagi višine maloprodajne cene izdelka).

Nejasno je opisano kateri podatki iz testa bodo javni oz. na voljo konkurenčnim operaterjem za preveritev vzdržnosti konkretnih izračunov. Si.mobil predlaga, da se natančno opredeli kaj morajo vsebovati razkritja in določi kaj lahko predstavlja poslovno skrivnost OPTM.

Sankcije

V metodologiji ni omenjena procedura v primeru, da AKOS ugotovi kršitev ERT. Kakšni ukrepi so predvideni? Kakšne bodo sankcije? Brez učinkovitega postopka sankcioniranja tudi test ne bo učinkovit. Z zlorabo instrumenta pa lahko na trgu nastanejo nepopravljive posledice za konkurenčne operaterje.

Hipotetični operater

Velikost

Družba Simobil se ne strinja s stališčem AKOS, da se za hipotetičnega operaterja uporablja 25% tržni

delež. Tržni delež ni podrobno opredeljen, vendar se predpostavlja, da gre za tržni delež na trgu širokopasovnih priključkov. V zadnjem poročilu AKOS o stanju na tržišču do tržni deleži naslednji:

Graf št. 16: Tržni deleži operaterjev fiksne širokopasovnega dostopa do interneta po številu priključkov

	2014/15	2014/16	2015/16	2016/16	2017/16	2018/16	2019/16	2020/16
Telekom Slovenije	35,9	35,5	35,4	35,1	34,5	34,5	34,4	34,5
Telemach	16,1	16,4	16,6	16,7	16,9	16,8	16,2	16,2
T-2	18,0	18,3	18,4	18,4	18,6	18,6	18,6	18,7
Amis	11,7	11,6	11,5	11,5	11,7	11,6	11,4	11,3
Telemach Rotovč	2,4	2,4	2,4	2,4	2,4	2,4	2,4	2,4
Telemach Taber	1,8	1,8	1,8	1,8	1,8	1,9	1,8	1,8
Teleing	1,7	1,7	1,7	1,7	1,7	1,7	1,7	1,8
Telemach Mobil*	1,1	1,1	1,0	1,0	1,0	1,0	1,0	1,0
Ostali	8,1	8,2	8,2	8,3	8,4	8,4	8,3	8,3
Elektro Tumbek**	3,1							

Vir: AKOS, februar 2016

Če ostane v veljavi prilagoditev EEO na 25% tržni delež, to pomeni, da noben konkurenčni operater ne bi moral poslovati z maloprodajnimi cenami OPTM in stroški upoštevanimi v ERT, ker ne dosega predvidene ekonomije obsega. Dejstvo je, da so majhni tržni deleži konkurenčnih operaterjev posledica spornih ravnanj in oviranja konkurence s strani OPTM v preteklosti.

V priporočilu Komisije je navedeno, da je potrebno hipotetičnega operaterja prilagoditi glede na konkretno realno stanje v državi. Zaradi navedenega družba Si.mobil predlaga, da se za hipotetičnega operaterja uporabi 10% tržni delež. Glede na fazo razvoja trga in pretekla ravnanja je potrebno spodbujati konkurenco, razen če je namen AKOS, da na trgu ostane samo en operater.

Tretji odstavek v tem poglavju je povsem nerazumljiv. Ponujanje mobilnih storitev in tržni deleži na mobilnem trgu nimajo veliko skupnega z ERT zato ni jasno kakšna je povezava med tržnim deležem na mobilnem trgu z določanjem tržnega deleža na trgu fiksne širokopasovnega dostopa.

Dodatno opozarjamo, da je v primeru vključenosti mobilnih storitev v paket na fiksnem širokopasovnem dostopu potrebna celotna analiza stroškov mobilnih storitev in ne samo upoštevanja MTR. MTR je izračunana na podlagi BU LRIC, kar je celo v nasprotju s priporočilom Komisije, ki za izračun stroškov v ERT predvideva metodo LRIC+. Za vse storitve, ki so v paketu (tudi mobilne) je potrebno izračunati stroške po enakem principu z upoštevanjem vseh s storitvijo povezanih stroškov.

Maloprodajni proizvodi, ki jih ponuja hipotetični operater

Družba Si.mobil je prepričana, da je pri maloprodajnih proizvodih in s tem povezanimi prihodki potrebno upoštevati strukturo strank konkurenčnega operaterja (drugačna struktura strank, nižji prihodki iz posameznih storitev ipd.). Družba Si.mobil je mnenja, da se za razporejanje stroškov ali dodatnih prihodkov omrežja ne more uporabljati model FTR.

Veleprodajni proizvodi

Model mora omogočati izbiro vseh obstoječih elementov OPTM za zagotavljanje veleprodajnih storitev ter možnost uvedbe novih.

Veleprodajni vložki, ki jih ne zagotavlja operater s pomembno tržno močjo

Veleprodajni vložki ne morejo biti ocenjeni. Pri izračunih je potrebno upoštevati realne stroške OPTM (EEO princip), ki se prilagodijo na tržni delež hipotetičnega konkurenčnega operaterja.

Povprečna življenjska doba odjemalca

V metodologiji je predvidena življenjska doba odjemalca v dolžini 36 mesecev. Si.mobil se strinja z

AKOS. Tipična časovna vezava strank je 2 leti. Večina strank po tem obdobju izkoristi novo ugodnost obstoječega operaterja ali zamenja operaterja tako da je ocenjena življenjska doba realna.

Proizvod, ki se bo preskušal

Iz podanih pojasnil ni razvidno ali bo v modelu možna prilagoditev prihodkov hipotetičnega konkurenčnega operaterja. Načeloma mora konkurenčni operater imeti nižjo ceno od OPTM hkrati pa ima lahko drugačno strukturo strank in zaradi tega ustvarja manj prihodkov iz dodatnih storitev vsebovanih v paketu. Kako so navedena dejstva upoštevana v modelu?

Model mora omogočati uporabo vseh popustov in akcij ne glede na obliko. Popust pri nakupu opreme, popust na članstvo v združenjih, popust za obstoječe naročnike drugih storitev. Definirati je potrebno kako se upošteva posamezna vrsta popusta npr. če stranka pri nakupu širokopasovnega dostopa dobi bon za nakup mobilnega aparata se popust upošteva pri izračunu ERT na širokopasovnem dostopu. Popust se alokira na storitev, ki je pogoj za pridobitev popusta, čeprav se lahko popust uporabi na drugi storitvi.

Lastna omrežna infrastruktura

Iz polasnila AKOS ni povsem jasno ali bodo stroški omrežja izračunani na podlagi EEO ali na podlagi lastnih izračunov AKOS. Prosimo za dodatna pojasnila. Družba Si.mobil meni, da bi morali biti vsi stroški izračunani na podlagi EEO in LRIC+ modela ter naknadno prilagojeni na ekonomijo obsega konkurenčnega operaterja

Maloprodajni stroški in obratovalni stroški, povezani s poslovanjem (režijski stroški)

Samega modela na podlagi slik ni mogoče komentirati. Družba Si.mobil zato naproša AKOS za posredovanje osnutka modela v xls obliki – predvidoma bo model dostopen po skupnem srečanju. Na slikah so stroškovne postavke navedene kumulativno (niso razčlenjene na posamezne postavke) zato bi za komentar bila potrebna podrobna razčlenitev načina izračuna posamezne postavke oz. prenosa posameznega stroška na izdelek, ki se ga testira.

Naj na koncu poudarimo, da je ERT eden od učinkovitih elementov (ki če je prav zasnovan) pomeni vzvod za učinkovito zagotavljanje konkurence. Ni pa edini. Kot je družba Si.mobil v preteklih posvetovanjih izpostavila, je za spodbujanje investicij s strani konkurenčnih operaterjev potrebno zagotoviti učinkovite pogoje za uporabo pasivne infrastrukture. Pri tem je zelo pomemben dostop do pasivne infrastrukture ne samo OPTM temveč tudi do infrastrukture v lasti drugih javnih in zasebnih podjetij. AKOS bi temu področju skupaj z ministrstvom morala nameniti bistveno več pozornosti kot doslej. Gradbena dela lahko predstavljajo tudi do 80% stroška gradnje omrežja, zato je pomembo, da se lahko na enostaven in učinkovit način uporabi čim več obstoječe pasivne infrastrukture. Dodatno k navedenim pogojem bi morala AKOS skupaj z ministrstvom ustvariti gospodarsko okolje, ki bi bilo bolj prijazno za investitorje ter omogočiti enakopravne pogoje in vzpodbude za investiranje – davčne olajšave, voucher sheme, ipd.

Naloga AKOS v okviru novih analiz tako ne more biti zgolj zaščita konkurence v smislu ohranjanja tržnega statusa quo, temveč spodbujanje konkurence in zagotavljanje pogojev na omrežju OPTM, ki omogočajo rast in razvoj ter enakopraven vstop konkurenčnih operaterjev na omrežja NGA. Kako pomembna je enakopravna obravnava in enake možnosti za vstop na tržišče se je izkazalo na odprtih širokopasovnih območjih, kjer imajo konkurenčni operaterji bistveno večje tržne deleže kot v omrežju OPTM. To je posledica dejstva, da maloprodajna enota OPTM ni mogla izkoristiti vertikalne povezave in je imela enake pogoje kot konkurenčni operaterji. Zato je potrebno poseben poudarek nameniti zagotavljanju enakopravnosti vložkov (EOI). Zagotovitev EOI je tudi eden od predpogojev za bolj fleksibilno obravnavo cen OPTM. Družba Si.mobil poziva AKOS, da predstavi rezultate analize ali je v

Sloveniji zagotovljen EOI. Po mnenju družbe Si.mobil namreč predpogoj EOI v Sloveniji ni izpolnjen.

Vsekakor menimo, da je potrebna še podrobnejša razprava, ki jo bomo izvedli konec meseca junija. Da bo medsebojno srečanje potekalo čimbolj konstruktivno vas vljudno prosimo, da naše pripombe preučite ter nam vsaj 5 delovnih dni pred srečanjem (ki naj bi bilo 22. 6.) pošljete dodatna vprašanja, če bi jih imeli v zvezi z našimi pričujočimi pojasnili. Ne glede na to, da se naslovni organ ni zavezal k upoštevanju pripomb, vendarle pričakujemo dosledno upoštevanje utemeljenih pripomb, ki imajo svojo realno osnovo v dosedanjih izkušnjah. To je tudi osnova za bodočo regulacijo, ki na podlagi obstoječega stanja, sklepa na stanje v prihodnosti – anomalije so predvidljive, saj obstajajo že danes. Ta vidik ne sme biti spregledan, saj se regulacija ne bo začela iz stanja nič, pač pa mora pomeniti nadgradnjo in ukrepe črpati na dejanskih osnovah torej s predvidevanji za naprej.

Naslovni organ se zaveda, da bo s svojim pristopom k regulaciji pomembno zaznamoval razvoj in stanje konkurenčnosti ter s tem izbire za končne uporabnike – nevzdržni veleprodajni modeli dostopa do omrežij, lahko učinkovito in hitro pripeljejo k izrivanju s trga. V družbi Si.mobil smo glede na dejstvo, da pri nudenju naših storitev na fiksni lokaciji najemamo dostop do omrežja, kar je model, ki bo predvidoma še vsaj v prihodnjem regulatornem ciklu prevladujoč način naše prisotnosti na trgu, najbolj zainteresirani, da so pogoji dostopa takšni, da omogočajo uspešno tehnično in ekonomsko ponovljivost ponudbe, kamor pa nedvomno sodi ustrezna cenovna regulacija (kar ERT v svoji osnovi deloma je). Sedanja regulacija je pri tem izredno uspešna na področju razvezave krajevne zanke, saj je vzpodbudila dobra vlaganja v infrastrukturo, zaradi naravnih značilnosti Slovenije, pa se je razvezava ustavila na območjih, kjer ekonomija obsega ni dopuščala nadaljnjih vlaganj.

Za pojasnila vam ostajamo na voljo, vsekakor pa se priporočamo za dodatna izhodišča za naše naslednje srečanje.

S spoštovanjem,

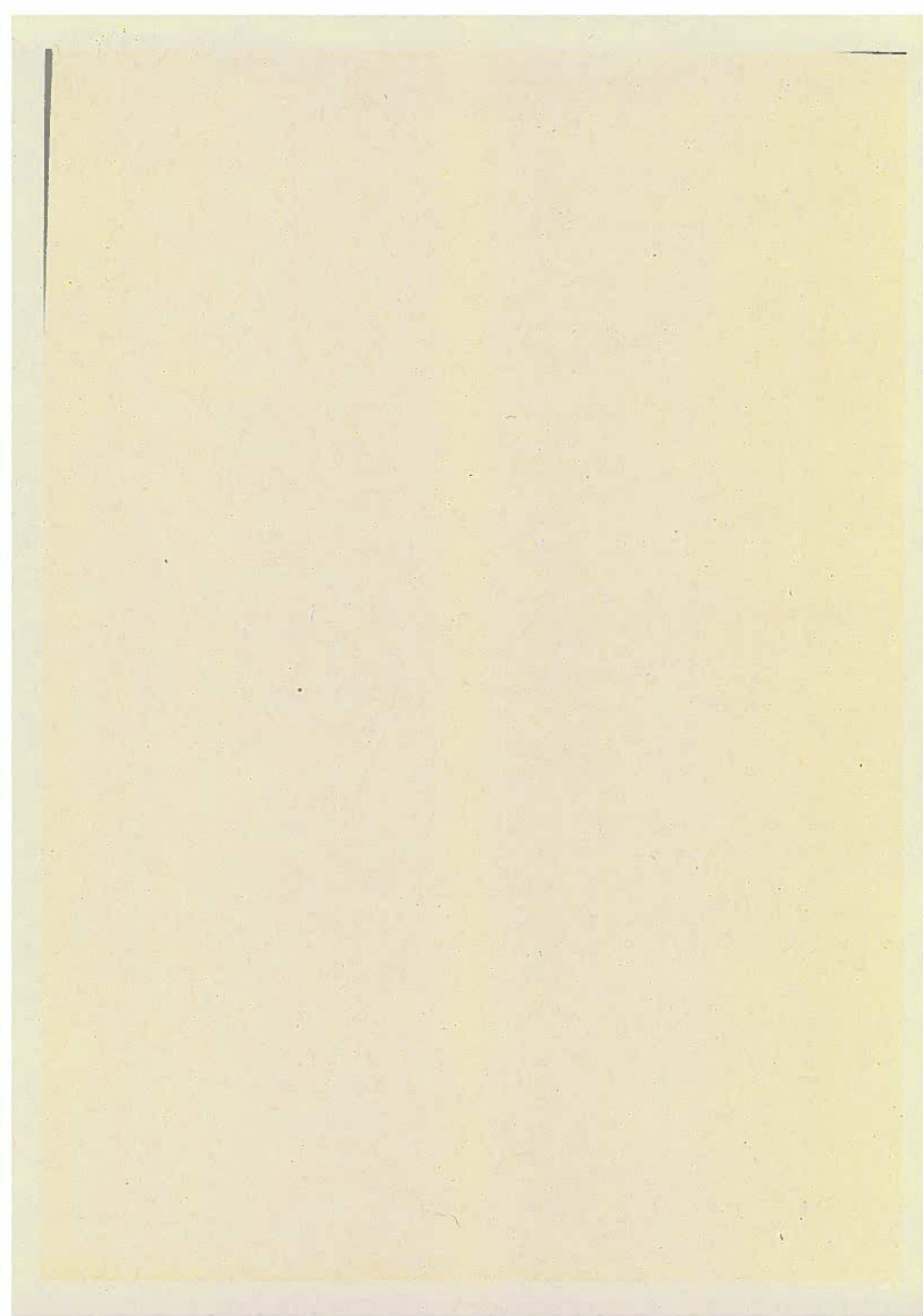
Boštjan Košak
Prokurist

simobil d.d.⁰⁴

Gregor Krsmanovič
Vodja oddelka za odnose z operaterji

Poslano naslovniki na info.bor@akos-rs.si

Ljubljana, 9. 6. 2017
A1 Slovenija

Priloga k odgovoru - k Točki 4., Določanje vodilnih produktov

Izračun škari cen - metoda izračuna

Za izračun je bil uporabljen ERT model (AKOS). V modelu še niso v popolnosti upoštevani vsi stroški dela.

Izračun škari cen - Modri paket (upoštevana podražitev za 4,00€):

paket		model	tehnologija	hitrost	naročnina	popust m.	popust	škarje cen	škarje v %
Modri paket	4play+elektrika	WS	FTTH	100/20	66,95 €	24	6,00 €	-6,54 €	-10%
Modri paket	4play+elektrika	WS	VDSL	30/5	66,95 €	24	6,00 €	-1,93 €	-3%
Modri paket	4play	WS	FTTH	100/20	66,95 €	24	3,00 €	-4,90 €	-7%
Modri paket	4play	WS	VDSL	30/5	66,95 €	24	3,00 €	-0,29 €	0%

Z zadnjo podražitvijo dne 30. 5. 2017, ki prčne veljati 1. 7. 2017, so se škarje cen znižale za 3,28€ in se pri bakru celo zelo približale 0.

<http://www.telekom.si/info-in-obvestila/Nadgradnja-paketov-in-sprememba-cen-nekaterih-fiksni-paketov>

Zaključek: Na mobilnem delu se ne pričakuje povečanja stroškov. Podražitev (4,00€) je torej namenjena zmanjševanju škarij cen.

A1 Slovenija, d. d.
Šmartinska 134b
1000 Ljubljana

Izračun pred podražitvijo – cenik do dne 1. 7. 2017

paket		model	tehnologija	hitrost	naročnina	popust m.	popust	škarje cen	škarje v %
Modri paket	4play+elektrika	WS	FTTH	100/20	62,95 €	24	6,00 €	-9,82 €	-16%
Modri paket	4play+elektrika	WS	VDSL	30/5	62,95 €	24	6,00 €	-5,20 €	-8%
Modri paket	4play	WS	FTTH	100/20	62,95 €	24	3,00 €	-8,18 €	-13%
Modri paket	4play	WS	VDSL	30/5	62,95 €	24	3,00 €	-3,57 €	-6%

Izračun po obliavi akcijski cen – dne 6. 6. 2017

paket		model	tehnologija	hitrost	naročnina	popust m.	popust	škarje cen	škarje v %
Modri paket	4play	WS	FTTH	100/20	62,95 €	12	38,00 €	-16,92 €	-27%

<http://www.telekom.si/Poslovanje/Obrazci/Prodajna-ponudba-narocniškega-paketa-Modri.pdf>

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA JAVNO UPRAVO

DIREKTORAT ZA INFORMACIJSKO DRUŽBO

Tržaška cesta 21, 1000 Ljubljana

Izdelek: sigov-ca Ref št. dokumenta: 380-6/2016-MZS442
Številka certifikata: 3a 5a 82 17 Čas podpisa: 17.21.12.04.2017
Potek veljavnosti: 30.03.2016 Podpisnik: Marjan Turk

T: 01 476 4778

E: gp.mju@gov.si

www.mju.gov.si

Si.mobil d.d.
Šmartinska 134b

1000 Ljubljana

Spela Dekleva@simobil.si

Številka: 380-6/2016/442
Datum: 12. 4. 2017

Zadeva: Stanje po testiranju tržnega interesa

Zveza: Odgovori na vaša vprašanja z dne 24. 2. 2017

Spoštovani,

prejeli smo vaš dopis v katerem se sklicujete na analize Agencije za komunikacijska omrežja in storitve (AKOS) o upoštevnihi trgih 3a, 3b in 4 in na bistvene spremembe regulacije in regulatornih ukrepov. Ena od bistvenih sprememb je geografska segmentacija pri kateri so vitalnega pomena podrobnejše informacije o infrastrukturi. Navajate, da iz Zbirnega katastra gospodarske javne infrastrukture (ZK GJI) ne morete pridobiti podatkov o omrežnih priključnih točkah, zato nas prosite, da jasno opredelimo teminski načrt spremembe Zakona o elektronskih komunikacijah. Hkrati nas sprašujete, ali se v ZK GJI zbirajo podatki izključno o že zgrajenih omrežnih priključnih točkah (OPT) ali tudi o nameravani izgradnji in roku za izgradnjo, kot tudi podatek o tem, ali se v ZK GJI zbirajo podatki o infrastrukturi po principu optika mimo doma (200m od objekta glede na DSI2020).

Uvodoma vas obveščamo, da je novela Zakona o elektronskih komunikacijah (ZEKom-1C) v obravnavi na Vladi RS, in da pričakujemo, da jo bo Državni zbor sprejel do konca julija 2017.

V zvezi z vprašanji o ZK GJI pojasnjujemo, da se zbirata dve vrsti podatkov: podatki o infrastrukturi elektronskih komunikacij in podatki o OPT.

V ZKGJI se evidentirajo naprave in objekti skladno s Pravilnikom o katastru komunikacijskega omrežja in pripadajoče infrastrukture (Uradni list RS, št. 55/15). Pri tem pa se evidentirajo le podatki o vrstah in legi omrežij ter objektov. Eden od linijskih objektov, ki se jih vpisuje kot infrastrukturo elektronskih komunikacij je npr. telekomunikacijski vod, ki pa s svojimi atributi podaja le informacijo o njegovi trasi/poteku. Z namenom zagotovitve večje preglednosti je v noveli ZEKom-1C predvideno vpisovanje komunikacijskih vodov s podatki o lokaciji in trasi, vrsti in trenutni uporabi komunikacijskega omrežja in pripadajoče infrastrukture (trasa, cev, kabel, vod), vključno s številom posameznih pripadajočih vodov (optično vlakno, bakrena parica, koaksialni vod, drugo). Predvidoma bodo vsi ti podatki javni, tako da bodo na voljo podrobnejše informacije o vpisani infrastrukturi.

V zvezi z OPT se v okviru ZK GJI vodita dve vrsti podatkov: obstoječi OPT in tržni interes potencialnih investitorjev. Obstoječi OPT so glede na dostop na objektu lahko: zgrajeni in priključeni, zgrajeni in nepriključeni ter omogočeni vendar nezgrajeni (npr. v določeni oddaljenosti od objekta, glede na interes končnih uporabnikov, pripravljeni za vpeljavo v objekt). Predvidoma bodo skladno z novelo ZEKom-1C tudi ti podatki javni.

Tržni interes za gradnjo OPT do gospodinjstev investitorji oddajajo na podlagi objave javnega poziva ministrstva za testiranje tržnega interesa. V postopku oddaje tržnega interesa v letu 2016 so investitorji podali svoje podatke o tržnem interesu kot poslovno skrivnost, zato ti podatki ne bodo javni, dokler predmetni priključki ne bodo zgrajeni. Evidenco in nadzor nad izvedbo tržnega interesa vodi AKOS. Ko bodo omrežja zgrajena, jih morajo investitorji vpisati v treh mesecih po njihovi izgradnji. V prihodnje pa bodo skladno z novelo ZEKom-1C tudi ti podatki javni.

S spoštovanjem,

Pripravil:
Zvonimir Unijat
Sekretar

Marjan Turk
Generalni direktor

Poslano: - po elektronski pošti: Spela.Dekleva@simobil.si